

Теорія розвитку поведінки людини П.П. Блонського

Maksymenko S.D. P.P. Blonskyi's theory of human behavior / S.D. Maksymenko // Problems of Modern Psychology : Collection of research papers of Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University, G.S. Kostyuk Institute of Psychology at the National Academy of Pedagogical Science of Ukraine / scientific editing by S.D. Maksymenko, L.A. Onufrieva. – Issue 29. – Kamianets-Podilskyi : Aksioma, 2015. – P. 7–18.

С.Д. Максименко. Теорія розвитку поведінки людини П.П. Блонського. Автор акцентує увагу на теорії розвитку поведінки людини П.П. Блонського. Очевидною є роль останньої у всій життєдіяльності людини. Зазначено, що вивчення детермінації поведінки відкриває широкі обрії розуміння, керування та самоврядування людської психіки. Показано, що наукова психологія готує тим самим ґрунт для «створення справжньої філософії правильної поведінки». Стверджується, що вивчення цього питання не вичерпується областю лише людської поведінки, адже воно містить у собі поведінку тварин (зоопсихологія), дитини (педологія) і ненормальної людини (патопсихологія), тому що на противагу колишній психології, що вивчала людину в її статиці, наукова психологія розглядає поведінку як мінливе явище і тому її задача – розкрити причини цієї мінливості. Зазначено, що оскільки будь-яке явище є функція часу, то поведінка людини повинна також вивчатися в його часовій послідовності, починаючи з поведінки дитини. Вказано, що поставивши питання про походження поведінки людини, що включена в соціальне життя, відповідь на нього варто шукати в поведінці оточуючого його суспільства, функцією якого вона є. Показано, що всупереч необхідності, з якою Блонський прийшов до виділення в структурі поведінки людини, її серцевини – свідомості (розуміння і значення), учений не став розглядати вплив цих перетворених (соціосимволічних) форм активності на регуляцію поведінки і діяльності особистості. Зазначено, що сутність специфічно людської здатності змінювати і перетворювати дійсність пов'язана зі свідомістю, а не з «внутрішньо церебральними перетвореннями», якими би важливими вони не були. Зроблено висновок, що роль свідомості і знаково-символічних форм репрезентації дійсності в становленні і розвиткові специфічно людських форм взаємодії з дійсністю була розкрита іншим видатним психологом, сучасником П.П. Блонського, нині визнаним класиком вітчизняної психології – Левом Семеновичем Виготським.

Ключові слова: теорія розвитку поведінки людини П.П. Блонського, походження поведінки людини, соціальне життя, регуляція пове-

дінки, діяльність особистості, наукова психологія, детермінація поведінки, людська психіка.

С.Д. Максименко. Теория развития поведения человека П.П. Блонского. Автор акцентирует внимание на теории развития поведения человека П.П. Блонского, очевидна роль последней во всей жизнедеятельности человека. Указано, что изучение детерминации поведения открывает широкие горизонты понимания, управления и самоуправления человеческой психики. Показано, что научная психология готовит тем самым почву для «создания подлинной философии поведения». Утверждается, что изучение этого вопроса не исчерпывается областью только человеческого поведения, ведь оно включает в себя поведение животных (зоопсихологов), ребёнка (педология) и ненормального человека (патопсихология), потому что в отличие от прежней психологии, изучавшей человека в его статике, научная психология рассматривает поведение как изменчивое явление и поэтому имеет своей задачей раскрыть причины этой изменчивости. Указано, что поскольку любое явление – это функция времени, то поведение человека должно также изучаться в его временной последовательности, начиная с поведения ребёнка. Указано, что поставив вопрос о происхождении поведения человека, включена в социальную жизнь, ответ на него следует искать в поведении окружающей его общества, функцией которого она является. Показано, что вопреки необходимости, с которой Блонский пришел к выделению в структуре поведения человека, его сердцевины – сознания (понимание и значение), учёный не стал рассматривать влияние этих преобразованных (социосимволических) форм активности на регуляцию поведения и деятельности личности. Указано, что сущность специфически человеческой способности изменять и преобразовывать действительность связана с сознанием, а не с «внутренне церебральными преобразованиями», как бы важны они ни были. Сделан вывод, что роль сознания и знаково-символических форм репрезентации действительности в становлении и развитии специфически человеческих форм взаимодействия с действительностью была раскрыта другим выдающимся психологом, современником П.П. Блонского, ныне признанным классиком отечественной психологии – Львом Семёновичем Выготским.

Ключевые слова: теория развития поведения человека П.П. Блонского, происхождения поведения человека, социальная жизнь, регуляция поведения, деятельности личности, научная психология, детерминация поведения, психика человека.

Постановка проблеми. Сучасна практична психологія являє собою досить строкату і, водночас, сумну картину. Безліч емпіричних даних (які дуже часто невідомо про що говорять), саморобних, життєвських за своєю суттю, теоретичних схем, що, зазвичай, відображають лише одне – особливості розумового

процесу своїх авторів, а десь зовсім осторонь – фундаментальні філософсько-методологічні положення про буття і свідомість, активність, сутність і явище тощо.

Важливим мотивом нашої підвищеної уваги до методологічних підвалин генезу психіки є бажання якось зрушити з місця низку проблем психологічної практики. Відсутність дійсної теоретичної основи призводить до того, що, скажімо, така необхідна і важлива робота в галузі психології розвитку дитини або просто відсутня, або ґрунтується на суто життєвських уявленнях практичного психолога.

Наші дані говорять також про те, що цілісність онтогенезу психіки слід розглядати і в іншій площині – як цілісність життєвого шляху людини від народження до смерті. При цьому зовсім не слід абстрагуватися від анатомо-морфологічних структур (задатків), про що наша психологія сором'язливо мовчала багато років. Адже специфіка онтогенетичного розвитку людини полягає в тому, що він підпорядковується і дії біологічних законів (як і розвиток тварин), і дії суспільно-історичних законів.

Отже, об'єкт генетичної психології – особистість, духовно-тілесний індивід, породжений своєю власною предметно-практичною діяльністю, котрий потім трансформується в якихось її аспектах у його власну діяльність. Нормативний об'єкт (належна особистість) задається програмою віддалених цілей навчання і виховання. Звідси і впливає глибинний зміст предмета психології – генезис психічних властивостей людини.

Певна складність природи психологічних понять полягає в тому, що вони виступають у трьох різних аспектах:

1) аксіологічному – як вид загальнолюдського знання, що передує будь-якому науковому аналізу – засобу передачі досвіду із покоління в покоління;

2) семантичному – знання про психіку, свідомість і діяльність людини – продукт наукового дослідження;

3) прагматичному – застосування психологічного знання про генезис психіки, свідомості і діяльності – засіб їх практичного застосування.

Зрозуміти особистість як цілісність, що саморозвивається, – одне з кардинальних завдань генетичної психології особистості, галузі психологічного знання, яка на даний момент переживає процес становлення, проте має велике майбутнє.

Дослідження таких складних систем, як особистість, їх дійсне розуміння вимагає застосування відповідного методу. Він повинен бути адекватним об'єкту, що вивчається. І, водночас,

метод є втіленням і методологічно-рефлексивним вираженням підвалин теоретичної позиції. Генетико-психологічний погляд на особистість означає розуміння її як унікальної цілісності, що саморозвивається, саморегулюється і є носієм довічного вселюдського духу.

Мета нашої роботи – дослідження теорії розвитку поведінки людини П.П. Блонського.

Виклад основного матеріалу. У нашій країні основоположником систематичного вивчення кола явищ, що складають предмет психологічного дослідження, є П.П. Блонський [1]. Його перу належить «Нарис наукової психології», що представляє собою стенографічний курс з психології, прочитаний П.П. Блонським студентам Академії соціального виховання в 1920–1921 роках. Коротко сформулюємо основні, принципові положення нового курсу наукової психології, запропонованого П.П. Блонським.

За сформульованою в «Нарисі» позицією стояла довга і не легка передісторія духовного (філософського) розвитку автора. «Коло читання по суспільних науках передової молоді мого часу, – згадує Блонський про студентські роки, проведені ним на історико-філософському факультеті Київського університету в 1902–1907 р., – був досить одноманітним, тобто всі читали приблизно одне й те ж саме. Це були насамперед книги по соціології» [1]. Почнемо з основного.

Що складає предмет нової психології, яка виключила зі сфери свого наукового дослідження поняття душі (як гри фантазії метафізичної психології) і свідомості як рецидиву раціональної психології, що протаскувала під цим терміном все ті ж спіритуалістичні побудови про душу у завуальованій формі, так званих, «душевних» здібностей, вищою з яких є «розум»?

Предметом психології є «поведінка живих істот». Що відрізняє живу істоту від неживого? Своєрідність рухів. Сукупність цих своєрідних рухів і складає поведінку живої істоти. Поведінка складається з елементів як основних рухів цієї істоти. Зв'язок рухів виражає те, що прийнято називати «вчинком», «характером», «дією», тобто поведінкою.

Оскільки психологія не може обмежуватися описом, а має своєю задачею і встановлення причинної залежності, то вона містить у собі і задачу виявлення джерела, динаміки поведінки в залежності від тих чи інших умов її реалізації. Способом вираження цієї залежності виступає прийняте в математиці поняття функції.

Тому, вивчення поведінки живої істоти в її функціональній залежності і є предметом наукової психології.

Що спонукує психолога до вивчення поведінки? Очевидна роль останньої у всій життєдіяльності людини. Вивчення детермінації поведінки відкриває широкі обрії розуміння, керування та самоврядування людської психіки. Наукова психологія готує тим самим ґрунт для «створення справжньої філософії правильної поведінки».

Вивчення цього питання не вичерпується областю лише людської поведінки. Воно містить у собі поведінку тварин (зоопсихологія), дитини (педологія) і ненормальної людини (патопсихологія). На противагу колишній психології, що вивчала людину в її статиці, наукова психологія розглядає поведінку як мінливе явище і тому її задача – розкрити причини цієї мінливості.

Оскільки будь-яке явище є функцією часу, то поведінка людини повинна також вивчатися в його часовій послідовності, починаючи з поведінки дитини. Але цього замало. Поставивши питання про походження поведінки людини, що включена в соціальне життя, відповідь на нього варто шукати в поводженні оточуючого його суспільства, функцією якого вона є.

Але і суспільна поведінка змінюється з часом, отже, поведінка окремої людини може стати зрозумілою лише у світлі історичного розвитку суспільної поведінки («Ми заміняємо небо суспільством, а бога – предками»). Поставивши вивчення людської поведінки в зв'язок з його історією, психологія тим самим уподібнюється природознавству: маючи своїм предметом поведінку живих істот, вона стає частиною природознавства.

Звідси, подібно еволюційному методу в природознавстві, психологія визначає свій прийом вивчення поведінки в часі – генетичний і стає тим самим генетичною психологією.

Отже, «наукова психологія вивчає поведінку як процес, що змінюється в часі, як сукупність своєрідних для живих істот рухів» [1].

Як представляється розвиток поведінки в онтогенезі відповідно до прийнятої генетичної (еволюційної) точки зору?

Вихідною особливістю будь-якої живої істоти є збудливість (подразливість). Збудливість як внутрішнє джерело поведінки є наслідком активних процесів («шумування»), що здійснюються в організмі людини за допомогою своєрідних речовин (ензимів). Їхня активність обумовлює довільну активність живої істоти.

Маючи під собою фізіологічні (біохімічні) підстави, поняття активності цілком відкидає архаїчні уявлення про душу як джерело самоактивності організму.

Генетично вихідною формою (видом) активності є біохімічна регуляція на рівні тропізмів («рух від» і «рух до»); послідовне ускладнення організації живої істоти (розвиток аналізаторних систем) веде до появи розрізнення механізм безумовно-рефлексивного рівня й умовні зв'язки, що виникають (умовні рефлексії), забезпечують, відповідно, функціонування інстинктів (спадкоємний механізм) і звичок (як результат повторюваних рухів і вправ).

Більш складна поведінка (у формі груп рухів) виникає на стадії суспільного зв'язку (спілкування двох індивідів у ході добування їжі, полювання, акту розмноження) у формі паразитизму, нахлібництва, симбіозу. Вищою формою поведінки живої істоти в співтоваристві виступає регуляція поведінки через наслідування і координованість.

Чим же відрізняється, у чому виражається своєрідність рухів людини як живої істоти, яке місце її поведінки в наведеному вище еволюційному ряді? Де починається розходження в поведженні людини і тварин, якщо людське суспільство є тільки вища форма тваринного суспільства? Відповідь на це питання укладено розумінням Блонським сутності людини.

«Людина є тварина. Як усяка тварина, вона відрізняється збудливістю й активністю. Як тварина, вона розрізняє враження, по-різному реагуючи на окремі з них, як і у тварин, у людини поведінка складається переважно з інстинктивних і причинних рухів, причому й тут перше місце займають інстинкти харчування, захисту і розмноження. Як і тварина, людина – соціальна істота, і поведінка її відрізняється наслідуваністю і соціальним взаємоприсотосуванням. Нарешті, як у тварин, так і в людини вищі розумові акти зводяться до умовних рефлексів» [1].

І далі: «У поведінці людини панує така ж закономірність, як і в поведженні будь-якого механізму, будь-якої машини» [1].

Де межа (чи її позначення) між людиною і твариною, якщо й еволюція індивіда уявляється в єдиному потоці органічного життя: розгортання генотипічних ознак на основі біогенетичного закону й уподібнення середовищу шляхом витиснення (зміни, придушення, відмирання) уроджених імпульсів (тенденцій)?

Чи не занадто велика ціна за третє місце – слідом за вівцею і мавпою, – відвойоване Блонським для людини в еволюції за рахунок свідомості, що поблажливо постується колишній психо-

логії? Чи настільки наївний був Блонський, що уявляв вихідною точкою виховання дитини її свідомість, а змістом навчання – розвиток все тієї ж свідомості?

Своєрідність людини полягає в прямоходінні і розвинутому великому пальці, що додає змісту дефініції: «Людина – тварина, що має руки з розвинутим великим пальцем. Звідси – людина є тварина, що користується знаряддями» [1]. Розвиток надалі органів подиху привів до виникнення голосу, а потім і членороздільної мови. «Людина стала твариною, що говорить».

Крім більш виразної, ніж у тварин міміки, пантоміміки і жестикуляції, людина виділяється зі світу тварин членороздільною мовою! Виробництво знарядь і використання їх у співробітництві з собі подібними накладає на поведінку людини відзнаку, причому в тій мірі, у якій відповідає характеру розділеної праці (землеробство, полювання тощо).

Конкретизація положення про суспільну обумовленість поведінки людини («зважування із соціальної точки зору») містить у собі визначення: а) місця індивіда в суспільному виробництві; б) його соціального класу і групи; в) заняття; г) розваги та ігри; д) умов (технічні, економічні, правові й ідеологічні), місця та часу її діяльності. «Якщо хочете довідатися і зрозуміти поведінку людини, довідайтеся насамперед про її соціальний стан».

Тому наукова психологія є в той же час і соціальною психологією, а поведінка перетворюється у функцію організму і навколишнього (соціального) середовища.

Отже, «вивчаючи поведінку, яка змінюється в часі як процес, і поширюючи рамки цього часу до історії людства і, далі, до історії усього тваринного світу, психологія розширюється в соціальну психологію та біопсихологію. Психологія є спеціальна наука, ще в більшому розумінні, вона – частина біології (науки про життя)» [1].

Цим визначенням, як свого роду резюме вищенаведеної програми побудови нової психології, ми і завершили лінію теоретичної реконструкції основних позицій автора «Нарису наукової психології» і повернемося до нашої вихідної постановки питання про відповідність логіки ідей логіці речей, чи предмета і методу дослідження.

Яка ж сфера дійсності репрезентується в даному предметі психологічної науки, чи інакше – виступає об'єктом психології як самостійної наукової дисципліни?

П.П. Блонський формулює його максимально чітко – «життя як соціальне явище». Соціальне явище, як ми бачимо вище,

є акт спілкування двох індивідів – від коловерток до людини, – що здійснюється за допомогою природних механізмів регуляції. Об'єктом психології в такий спосіб стає визначена сфера дослідження фізіології, з відомою натяжкою – фізіології вищої нервової діяльності.

Проекція цього об'єкта в сферу предмета доповнюється лише ознакою, що вказує на активність («жива істота») об'єкта і рівень його організації, що виражається у формі одиничних чи комплексних рухів («поведінка»). Рух стає основною одиницею аналізу поведінки та її пояснювальним принципом.

Так, П.П. Блонський трансформував у предмет психології положення про рух як спосіб існування матерії. Вірно виділивши форми руху матерії – від саморуху до соціальної форми – Блонський не побачив між ними якісної своєрідності і перетворив їх у суворій відповідності з еволюційною схемою у послідовний ряд змін, що ускладнюються: від одиничного м'язового руху до руху думки.

Не вийшов П.П. Блонський за рамки механістичного детермінізму й у трактуванні матерії винятково як природничо-наукової категорії. Таким чином поняття матерії обмежується її речовинною (біологічною) даністю з притаманними останній властивостями живої речовини, розташовуваними в континуумі від простої до дуже високої збудливості. Зразком «дуже розвинутої матерії» чи, що те ж саме, «дуже збудливої живої речовини», є нерви. Не важливо, кому вони належать – черв'яку чи людині: «З цього погляду дивно говорити про протилежність між психікою і матерією: нервово-психічне є найрозвинутіше матеріальне, якщо можна так виразитися, матерія в кубі» [1]. При такому розумінні матерії і руху дивного в даному визначенні дійсно нічого немає.

Так само, як і в методах дослідження, що переслідують вирішення першої задачі психології, – опис основних рухів (елементів) і зв'язків між ними знаходяться «у їхніх функціональних залежностях від різних умов».

Простежимо тепер, як і за допомогою яких засобів досягається вирішення зазначеної задачі, до речі, загальнонауковими, що не претендують на особливу психологічну суверенність і винятковість, методами. Просте спостереження. Що спостерігається?

Елементи (дії) зовнішньої поведінки (руху), що обумовлюються внутрішніми процесами (внутрішніми рухами), які виникають, у свою чергу, як реакції на особливості навколишнього

оточення. При відсутності упередженості і наявності елементарної уважності експериментатора та продуманого заздалегідь плану спостереження можна одержати дані про частоту, кількість і основні елементи руху.

Що спостереження експериментує (активне, експериментальне, досвідчене)? Що складає предмет експериментального спостереження, чи простіше: на які питання відповідає експеримент? Їх два: «Скільки разів і як довго». Що б то не було: стомлення, пам'ять, увага, гра, сон тощо – все буде обміряно і виражено у формі кореляційного зв'язку. Розумова працездатність (рухливість, швидкість думки) і стомлення (кількість і інтенсивність рухів), внутрішня мова (як внутрішній рух) і рух внутрішніх органів, тому що «немає настільки скороминущих думок і рухів, які не можна було б, узагалі говорячи, змінити хронологічно: можливі лише технічні утруднення» [1].

Реєстрація руху голови, плеча, тулуба, рук, пальців і руху внутрішніх органів – серця, подиху, судинних реакцій – повинна привести через з'ясування їхнього кореляційного зв'язку до цілісної картини поведінки, а відкриття в наступному «зв'язку різних зв'язків» і дає те, що іменується «Я» людини.

Обмеженість експерименту повинна бути доповнена анкетним методом, але тільки доповнена, тому що анкетному методу не надається якого-небудь наукового значення за винятком функції уточнення результатів індивідуального спостереження колективними судженнями експертів.

Долю анкетного методу поділяє і метод самоаналізу. Відкидаючи «дике вчення про непогрішність самоспостереження», ми залишаємо собі лише від цього методу «краплю істини». У чому вона полягає? У тім, що «внутрішні рухи, характерні для поведінки людини, наприклад, так звана внутрішня мова, малодоступні об'єктивному спостереженню» [1].

І хоча ці внутрішні рухи завжди знаходять своє вираження – як зміна кольору чи обличчя в словах – питання про використання самоспостереження не знімається. Більш того, Блонський не уточнював зміст, що залишився від інтроспективного методу «краплі», з одночасним визнанням за внутрішньою мовою функції регуляції поведінки. Він приковує увагу до цієї загадкової «малодоступності», що встала на шляху об'єктивного процесу реєстрації і вимірювання всіх рухів, що зустрічалися до цього моменту.

Проблема ця вирішується шляхом перетворення внутрішніх рухів у зв'язок, вироблений знову-таки організмом. В органіч-

ний зв'язок перетворюються всі зовнішні впливи (враження) і те, що робить їх «найістотнішою» для регуляції поведінки – те, що ми «розуміємо» як їхнє «значення». Приписавши функцію означування станам організму, а суб'єкту – роль ретранслятора вироблених цими станами відчуттів, П.П. Блонському залишалося лише відвести підозри у використанні «старих понять» – і він це робить. «Немає нічого більш помилкового, як ототожнювати розуміння з, так званою, свідомістю» [1].

Подібним же чином він трактує і мислення, що «при ближчому розгляді виявляється звичайною сумішшю зорових збуджень (периферійних і не периферійних), «внутрішніх слів», рухових реакцій і напружень, внутрішніх збуджень».

Думати – бачити (очима, або тільки центром), говорити про себе, випробувати внутрішнє збудження, напружуватися і реагувати. Порівнюючи мислення з розумінням, де також фігурують звичайні зорові враження, рухові реакції і слова, ми знаходимо, що ці процеси однорідні. Думати – осмислювати значення якого-небудь враження.

«Думка є збуджене мислення». Мислення – «один із різновидів умовного рефлексу». Проблема методу самоаналізу знята, дорога до об'єктивного аналізу поведінки знову пряма, а перспектива воістину безхмарна.

Залишається останнє: вказати спосіб дослідження нашого «Я». Нагадаємо, що людське «Я» є «Я» соціальне, воно позначає людину, що живе в суспільстві. Людський індивідуум є соціальний продукт, але не абстрактна суспільна одиниця і не настільки ж абстрактна позасуспільна індивідуальність, але саме цілком конкретний продукт діючого на нього активного і мінливого людського середовища, на яку він реагує пристосуванням і уподібненням, «наслідуванням» [1].

Не будемо зваблюватися цілком сучасним змістом цього положення, що вимагає, однак, адекватного йому дослідницького підходу. Особистість насправді і є той же організм, та ж жива істота, що володіє властивим йому біофізичними характеристиками (зріст, вага, статура, міміка тощо), і набором рухів, вироблених нервовими центрами.

Звідси виростає і надія Блонського на те, що час повного розквіту науки для психолога настане той момент, коли він зможе описати (тобто спрогнозувати) усі дії людини на основі вичерпної інформації про локалізацію відповідних центрів збудження. Рух думки вченого спрямовано у бік відвертого натуралізму, підкріпленого бездоганною логікою і методичною процедурою пси-

хологічного (!) дослідження. Причина цього – відмовлення від свідомості.

Висновки. Усупереч необхідності, з якою Блонський прийшов до виділення в структурі поведінки людини, її серцевини – свідомості (розуміння і значення) – учений не розглядав впливу цих перетворених (соціосимволічних) форм активності на регуляцію поведінки і діяльності особистості. Вступивши в проблему психології свідомості (за об'єктивним змістом цих центральних понять психології і філософії) і зупинившись перед проблемою «осмислювання», Блонський так і не зумів, навіть з опорою на вірний орієнтир («протиставлення значень і змістів у свідомості індивідів» [2]), виробити евристичне уявлення про природу і сутність свідомості як вищої форми психічного.

Сутність специфічно людської здатності змінювати і перетворювати дійсність пов'язана зі свідомістю, а не з «внутрішньо церебральними перетвореннями», якими би важливими вони не були.

Роль свідомості і знаково-символічних форм репрезентації дійсності в становленні і розвитку специфічно людських форм взаємодії з дійсністю була розкрита іншим видатним психологом, сучасником П.П. Блонського, нині визнаним класиком вітчизняної психології – Левом Семеновичем Виготським.

Список використаних джерел

1. Блонский П.П. Очерк научной психологии / П.П. Блонский Избр. психол. произв. – М. : Просвещение, 1964. – С. 33–131.
2. Копнин П.В. Гносеологические и логические основы науки / П.В. Копнин. – М. : Мысль, 1974. – 468 с.

Spysok vykorystanyh dzherel

1. Blonskij P.P. Oчерk nauchnoj psihologii // Blonskij P.P. Izbr. psihol. proizv. – М. : Prosveshhenie, 1964. – S. 33–131.
2. Kopnin P.V. Gnoseologicheskie i logicheskie osnovy nauki / P.V. Kopnin. – М. : Mysl', 1974. – 468 s.

S.D. Maksymenko. P.P. Blonskyi's theory of human behavior. The author focuses on the P.P. Blonskyi's theory of human behavior; obvious role of the latter is in all human life. It is noted that the study of the determination of behavior opens wide horizons of understanding, direction and self-management of the human psyche. It is shown that scientific psychology is preparing the ground for the «creation of a genuine philosophy of

correct behavior». It is affirmed that the study is not confined with only the area of human behavior; it includes animal behavior (zoopsychology), child (pedology) and abnormal human (pathopsychology). As opposed to the former psychology studying a man in his statics, scientific psychology examines the behavior as changing phenomenon and therefore has the task to discover the causes of this variability. It is mentioned that since any phenomenon is a function of time, human behavior should also be studied in its time sequence, starting with the child's behavior. It is noted that putting the question of the origin of human behavior, that is a part of the social life, the answer should be sought in the behavior of the surrounding society, being its function. It is shown that in spite of the need, which Blonskyi came to the allocation in the structure of human behavior, its core – consciousness (understanding and value), the scientist did not consider the impact of these changed (social and symbolic) forms of activity on the regulation of behavior and personality's activities. It is mentioned that the essence of specifically human ability to change and transform the reality associated with consciousness instead of «intra cerebral transformations», however important they might be. It is concluded that the role of consciousness and semantic-symbolic forms of reality representation in the formation and development of specific forms of human interaction with reality has been disclosed by other prominent psychologist, contemporary of P.P. Blonskyi, nowadays known as a classic of national psychology – Lev Semenovych Vyhotskyi.

Key words: theory of human behavior development of P.P. Blonskyi, origin of human behavior, social life, the regulation of behavior, activities of the personality, scientific psychology, behavior determination, the human psyche.

Received February 09, 2015

Revised February 11, 2015

Accepted March 10, 2015